

1 มกราคม 2564

[เอกสารเผยแพร่ การจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน งานสวนป่าแม่ลี]

Mae-lee Forest Plantation Management Summary

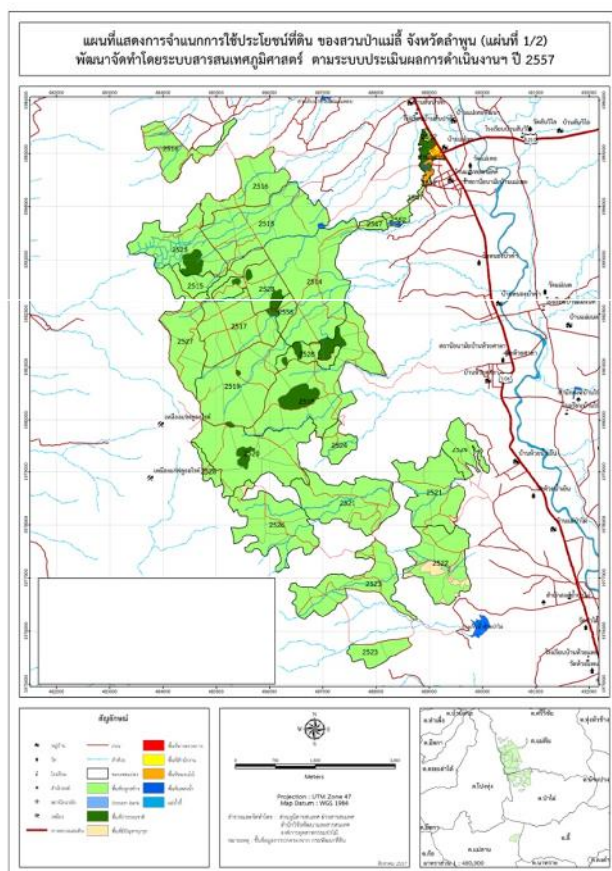
บทสรุปการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน สวนป่าแม่ลี องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้

สวนป่าแม่ลี องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เขตเชียงใหม่

สวนป่าแม่ลี สังกัดองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เขตเชียงใหม่ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ ภาคเหนือบน องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ เป็นสวนป่าโครงการ 1 ปลูกตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเริ่มปลูกสร้างแปลงสวนป่าไม้สัก ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2514 ถึง ปี พ.ศ. 2529 รวม 16 แปลง พื้นที่ปลูก 14,855 ไร่ ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวได้ขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่าตาม พ.ร.บ. สวนป่า พ.ศ. 2535

สำนักงานสวนป่าแม่ลี ตั้งอยู่ในพิกัดจากดาวเทียมระบบ UTM Zone 47 E 489439 N 1984775 ที่ตั้ง สำนักงานสวนป่าแม่ลี หมู่ที่ 13 ตำบลแม่ตืน อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน อยู่ห่างจังหวัดประมาณ 90 กิโลเมตร พื้นที่สวนป่าฯ ตั้งอยู่ในเขต ต.แม่ตืน ต.ป่าไผ่ และ ต.แม่ลาน

แผนที่แสดงการจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดิน สวนป่าแม่ลี จังหวัดลำพูน

ระบบการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน

(Sustainable Forest Plantation Management System)

องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ (อ.อ.ป.) เป็นรัฐวิสาหกิจ สังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีนโยบายมุ่งให้สวนป่าในสังกัดมุ่งปฏิบัติการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน เพื่อก้าวสู่ระบบการจัดการสวนป่าที่เป็นสากล โดยการปลูกสร้างสวนป่าคุ้มครองรักษาบูรณะป่าไม้เพื่อประโยชน์แก่การป่าไม้โดยได้กำหนดพันธกิจด้านธุรกิจ ประกอบด้วย การพัฒนาที่ดินสวนป่า โดยอนุรักษ์และพัฒนาให้เป็นสวนป่าเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน เป็นรากฐานการผลิตไม้และบริการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจภาคเอกชน ชุมชนท้องถิ่นอย่างครบวงจร เพื่อตอบสนองความต้องการใช้ไม้ของประเทศอย่างพอเพียงและยั่งยืน ส่งเสริมและสนับสนุนธุรกิจอุตสาหกรรมไม้ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและธุรกิจบริการที่มีป่าไม้เป็นพื้นฐานให้ประชาชนได้รับบริการที่ได้มาตรฐาน มีการจัดการด้านการตลาดอย่างครบวงจร พัฒนาระบบและสร้างกลไกการตลาดไม้เศรษฐกิจอย่างเป็นธรรม เพื่อให้การปลูกไม้เศรษฐกิจได้รับผลตอบแทนที่คุ้มค่าและยั่งยืน อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมและพัฒนาสังคม ชุมชนท้องถิ่นโดยใช้สวนป่าเป็นฐานในการดำเนินงานช่วยเหลือสร้างงานสร้างอาชีพให้แก่เกษตรกรรอบ เขตสวนป่าตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยประชาชนมีส่วนร่วม

การจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืนประกอบด้วยความยั่งยืน 3 ประการ

- ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม
- ความยั่งยืนด้านสังคม
- ความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ

วัตถุประสงค์ในการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน

- รักษาสภาพสิ่งแวดล้อมในสวนป่า
- ส่งเสริมความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่อนุรักษ์ของสวนป่า
- ฟื้นฟูสภาพธรรมชาติในสวนป่า
- อนุรักษ์แหล่งที่อยู่อาศัยของพืช และสัตว์หายากที่ถูกคุกคามและใกล้สูญพันธุ์
- ส่งเสริมสถานภาพด้านสังคม คุณภาพชีวิตที่ดีของชุมชน ท้องถิ่น
- สนับสนุนประสิทธิภาพของการใช้ประโยชน์สูงสุดของผลผลิตไม้จากสวนป่า

โครงสร้างการบริหารงานสวนป่าแม่ลี่

นายปรีชา รอดอ่อน
หัวหน้างาน (ระดับ 6)

นายวุฒิพงษ์ ชอบสุข
พนักงานสัญญาจ้าง

นายทศพล ป่อแสง
พนักงาน (ระดับ 4)

นางสมจิต กัญจะนะ
พนักงาน (ระดับ 2)

นายเพลิน ก้อนแก้ว
พนักงานปฏิบัติการ (ชั้น 6)

นายสมบูรณ์ ใจบุญทา
พนักงานปฏิบัติการ (ชั้น 6)

การดำเนินงานการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืนของงานสวนป่าแม่ลี่

1. ด้านเศรษฐกิจ

- พื้นที่ให้ผลผลิตทั้งหมด 13,682.81 ไร่
- ความเพิ่มพูนเฉลี่ย (AYI) 0.19 ลบ.ม./ไร่/ปี
- ความเพิ่มพูนทั้งปีของสวนป่าฯ 2,599.733 ลบ.ม./ไร่/ปี

* ข้อมูลดังกล่าว ได้จากการสำรวจปริมาณกำลังผลิตของสวนป่าแม่ลี่ ประจำปี 2562

แผนการทำไม้ของงานสวนป่าแม่ลี่

ปีดำเนินการ	แปลงปี	เนื้อที่ (ไร่)	ปริมาตร (ลบ.ม.)	วิธีการตัดสาง
2564				
	-	-	-	-
2565	2544/14	454.965	400.00	thinning 1
	2544/17	249.970	500.00	thinning 1
	2528	761.075	1,500.00	final
2566	2545/15	192.075	300.00	thinning 1
	2545/14	522.150	1,000.00	thinning 1
	2545/16	113.324	100.00	thinning 1
	2529	500.00	1,500.00	final
2567	2546/15	370.063	800.00	thinning 1
	2546/14	76.248	100.00	thinning 1
	2519	127.165	500.00	final
	2529	563.982	2,000.00	final
2568	2547/15	323.698	300.00	thinning 1
	2547/14	393.377	200.00	thinning 1
	2520	678.810	4,500.00	final

1 มกราคม 2564

[เอกสารเผยแพร่ การจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน งานสวนป่าแม่ลี]

2. ด้านสิ่งแวดล้อม

สวนป่าแม่ลีมีพื้นที่อยู่สูงจากระดับน้ำทะเล 300-400 เมตร มีสภาพภูมิประเทศเป็นพื้นที่ลาดเนินเขาเตี้ยๆสลับกัน มีหินปูนขนาดใหญ่โผล่อยู่ทั่วไปบางพื้นที่ ความลาดชันประมาณร้อยละ 10-15 สภาพป่าเดิมเป็นป่าเบญจพรรณที่มีไม้สัก ผสมป่าเต็งรัง มีลักษณะดินเป็นดินทรายและดินลูกรัง การกักเก็บน้ำไม่ดี ดินมีธาตุอาหารและอินทรีย์วัตถุต่ำถึงต่ำมาก ค่าปฏิกิริยาของดินเป็นกรดปานกลาง PH 5.6-6.4 แหล่งน้ำเป็นอ่างเก็บน้ำห้วยไร่เป็นแหล่งน้ำหลัก และมีสระน้ำขนาดเล็ก 6 แห่ง คุณภาพน้ำโดยทั่วไปมีคุณภาพปานกลาง-ดี ไม่พบสารปนเปื้อนในแหล่งน้ำ

สวนป่าฯ ได้กำหนดพื้นที่อนุรักษ์รวมกันทั้งสิ้น 925.482 ไร่ คิดเป็น 5 % ของเนื้อที่สวนป่าทั้งหมด โดยแบ่งพื้นที่อนุรักษ์ ออกเป็นแต่ละประเภท ดังนี้

1. พื้นที่สองฝั่งลำห้วย (Stream Bank)
2. พื้นที่แนวกันชน (Buffer Zone)
3. พื้นที่ป่ากึ่งธรรมชาติ
4. พื้นที่ที่มีคุณค่าสูงด้านการอนุรักษ์ (HCV)

ผลการตรวจสอบสถานภาพ (Status) ของพรรณพืชที่สำรวจพบไม่พบชนิดพรรณพืช และสัตว์ป่าที่ถูกจัดอยู่ในกลุ่มสถานะภาพที่ถูคุกคาม (threatened status) ตามการจัดของ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ONEP, 2006) และ IUCN (2010) ตามผลการสำรวจความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่สวนป่าแม่ลี (สำรวจโดยคณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2558)

พื้นที่ที่มีคุณค่าสูงด้านการอนุรักษ์ (HCV)

หมายถึงคุณค่าของสิ่งมีชีวิต คุณค่าด้านนิเวศวิทยา คุณค่าด้านวัฒนธรรมและสังคม ที่ได้รับการพิจารณาว่ามีความโดดเด่นสำคัญมาก ทั้งในระดับนานาชาติ ระดับภูมิภาคหรือในระดับโลก ซึ่งคุณค่าเพื่อการอนุรักษ์อย่างสูง จำเป็นอย่างยิ่งต้องได้รับการคุ้มครอง รวมถึงต้องสร้างมาตรการหรือแผนเพื่อการจัดการและติดตามเพื่อให้แน่ใจสิ่งที่ได้รับการพิจารณาให้อยู่ในสถานภาพ HCV นั้นยังคงอยู่หรือได้รับการพัฒนาไปในทิศทางที่ดียิ่งขึ้น

จากการสำรวจ และลงความเห็นกับชุมชนในการกำหนดพื้นที่ HCV ในพื้นที่สวนป่าแม่ลี่ ได้แบ่งพื้นที่ HCV แต่ละประเภทความสำคัญ ดังนี้

1. HCV 1.2 Threatened or endangered species : นกยูงและชะมดแผงหางปล้อง
2. HCV 1.3 Endemic species : ไก่ป่า
3. HCV 3 Watershed protection : ผาผึ่ง
4. HCV 4.1 Watershed protection : ตาน้ำ 2515, ตาน้ำ 2516, ตาน้ำห้วยศาลา 2518, ตาน้ำ 2520
5. HCV 5 Basic needs of local communities : ตาน้ำ 2516, ตาน้ำ 2520, ดงขมิ้น, ห้วยป่าไผ่ และห้วยศาลา
6. HCV 6 Cultural identity of local communities : วัดเก่า และสถานที่ฝังศพของชนเผ่าลัวะ

ตรวจติดตาม ทางการงานสวนป่าแม่ลี่ได้จัดชุดสำรวจ และดูแลพื้นที่ HCV โดยการบันทึกลง

ในแบบบันทึกตรวจติดตามพื้นที่ HCV เมื่อพบความเสียหาย หรือมีแนวโน้มที่จะเกิดความเสียหายต่อพื้นที่ เพื่อนำไปสู่แนวทางการป้องกันและแก้ไขต่อไป

ผลการตรวจติดตาม จากการสำรวจตรวจติดตามไม่พบความเสียหาย และผลกระทบจากการประกอบกิจกรรมของทางการงานสวนป่าแม่ลี่ และจากปัจจัยภายนอก ต่อพื้นที่ HCV ของ วัดเก่า ถ้ำผาผึ่ง แต่อย่างใด บริเวณใกล้เคียงพื้นที่ชุ่มน้ำ และตาน้ำ ทั้ง 3 แห่ง มีแนวโน้มของไฟป่าในช่วงฤดูแล้ง งานสวนป่าฯจึงได้ทำการป้องกันไฟป่า โดยการทำแนวกันไฟ และตรวจตราป้องกันพื้นที่ดังกล่าวเพิ่มขึ้น

การสำรวจผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม (SITE INSPECTION) ก่อนการปฏิบัติงานด้านต่างๆ

การสำรวจผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม หรือ Site Inspection นั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความเสี่ยง แนวโน้ม และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อมบริเวณพื้นที่ ที่มีการปฏิบัติงานของสวนป่า เช่น การปฏิบัติงานด้านการทำไม้ การปฏิบัติงานด้านการปลูกสร้างสวนป่า และการสร้างถนนป่าไม้ ซึ่งงานสวนป่าแม่ลี่จะดำเนินการสำรวจ Site Inspection ทั้งก่อนและหลังการปฏิบัติงาน เพื่อหาแนวทางการปฏิบัติงาน ป้องกันและตระหนักถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้น

จากการสำรวจพื้นที่ด้วยเครื่องมือแบบการสำรวจ Site Inspection ในการดำเนินงานด้านการทำไม้ ปลูกสร้างสวนป่า และสร้างถนนป่าไม้ สรุปว่าไม่พบพืชพรรณ และสัตว์ที่หายาก ใกล้สูญพันธุ์ รวมทั้งพื้นที่ HCV บริเวณพื้นที่แปลงทำไม้และแปลงปลูกสร้างสวนป่า สวนป่าแม่ลี่ ได้กำหนดแนวทางการจัดการเพื่อป้องกันผลกระทบต่อ

1 มกราคม 2564

[เอกสารเผยแพร่ การจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน งานสวนป่าแม่ลี]

สิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งชี้แจงให้ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ปฏิบัติตามแนวทาง ดังนี้

1. กำหนดแนวกันชน (Buffer Zone) หรือไม้ไถ่ทางตรวจการ
2. ละเว้นการทำไม้บริเวณพื้นที่สองฝั่งลำห้วย (Stream Bank)
3. สร้างฝายตกตะกอน บริเวณลำห้วยที่อยู่ในพื้นที่ทำไม้ รวมทั้งบริเวณใกล้พื้นที่ทำไม้
4. ปลุกหญ้าแฝกบริเวณที่เสี่ยงต่อการพังทลายของดิน
5. งดเว้นการตัดถนนป่าไม้ใหม่ รวมทั้งระมัดระวังเมื่อจำเป็นต้องสร้างถนนป่าไม้

3.ด้านสังคม

ชุมชนรอบพื้นที่สวนป่าแม่ลี ประกอบด้วย 3 ตำบล คือ ตำบลแม่ตืน ตำบลป่าไผ่ ตำบลแม่ลาน

* จากการสำรวจ สอบถามผู้นำชุมชนรอบสวนป่าแม่ลี ไม่พบว่ามีชุมชนพื้นเมือง หรือชนเผ่าใดๆ ที่เคยอาศัยอยู่ในบริเวณพื้นที่สวนป่าแม่ลี พื้นที่รอบสวนป่าแม่ลี

นโยบายของสวนป่าแม่ลีด้านสังคม

- พิจารณาจ้างแรงงานจากชุมชนท้องถิ่นใกล้ๆสวนป่าเป็นอันดับแรกและกำหนดค่าจ้างแรงงานด้วยความเป็นธรรม
- มีการฝึกอบรมให้ความรู้ พนักงานสวนป่าและคนงาน
- ส่งเสริมอุปกรณ์และเครื่องมือด้านความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน
- ส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพให้กับคนงาน
- สนับสนุนด้านการศึกษาและศาสนา
- จำหน่ายไม้สักของสวนป่าประมาณ 30% ให้กับชุมชนท้องถิ่นและหมู่บ้านป่าไผ่
- สร้างโครงการความร่วมมือกับชุมชนท้องถิ่น
- มีระบบแก้ไขข้อขัดแย้งกับชุมชนท้องถิ่น
- มีพนักงานสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนท้องถิ่น
- ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการสวนป่า

1 มกราคม 2564

[เอกสารเผยแพร่ การจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน งานสวนป่าแม่ลี่]

ภาพการร่วมกิจกรรมทางสังคม กับชุมชนรอบพื้นที่สวนป่าฯ

- ร่วมงานประเพณีสำคัญทางศาสนา

- ร่วมกิจกรรมงานวันเด็กแห่งชาติโรงเรียนใกล้สวนป่าแม่ลี่

- โครงการปลูกสร้างสวนป่าโดยระบบวนเกษตร โดยชุมชนมีส่วนร่วม

1 มกราคม 2564

[เอกสารเผยแพร่ การจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน งานสวนป่าแม่ลี]

แผนการจัดการสวนป่า ระยะยาว 5 ปี

ลำดับ	รายละเอียด	2564	2565	2566	2567	2568
1.	ด้านเศรษฐกิจ - แผนการทำไม้ (ลบ.ม.) - แผนการปลูกเสริมฯ (ไร่)	-	2,400	2,900	3,400	5,000
2.	ด้านสังคม - กรมธรรมอุบัติเหตุ (ปีละ) - ตกลงกับชุมชน (ครั้ง) - มวลชนสัมพันธ์ (ครั้ง) - การจ้างแรงงาน (%) - การอบรม (ครั้ง)	1 1 12 100 3	1 1 12 100 3	1 1 12 100 3	1 1 12 100 3	1 1 12 100 3
3.	ด้านสิ่งแวดล้อม - พื้นที่ HCV - พื้นที่อนุรักษ์ (ไร่) - ต้นไม้อนุรักษ์ (ต้น) - สถานีวัดการพังทลายของดิน (ครั้ง) - Site Inspection (ครั้ง/ปี/กิจกรรม)	7 925.48 15 3 2	7 925.48 15 3 2	7 925.48 15 3 2	7 925.48 15 3 2	7 925.48 15 3 2

ผลการดำเนินงานของสวนป่าที่ผ่านมา

สวนป่าแม่ลี มีการดำเนินงานได้ตามแผนการจัดการที่ได้กำหนดไว้ ทุกประการ ทำให้มีความยั่งยืน และสรุปผลการดำเนินงานในปี 2563 ได้ ดังนี้

- 1.ด้านเศรษฐกิจ สวนป่าแม่ลีอยู่ระหว่างการดำเนินการขอต่อใบอนุญาตมาตรา 20 เนื่องจากใบอนุญาตเดิมหมดอายุปี 2558 จึงไม่มีงานทำไม้
- 2.ด้านสิ่งแวดล้อม สวนป่าแม่ลี ดำเนินการจัดทำกิจกรรมตามแผนการจัดการ ที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ดังนี้
กิจกรรมสร้างฝายชะลอน้ำ การป้องกันไฟ การปลูกไม้ป่า ไม้ผลเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในพื้นที่สวนป่า และแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ในการตรวจตราป้องกันรักษาพื้นที่ HCV และพื้นที่ของสวนป่าจำนวน 14,855 ไร่ เป็นต้น มีค่าใช้จ่ายด้านสิ่งแวดล้อม เป็นเงินประมาณ 50,000 บาท

3.ด้านสังคม สวนป่าแม่ลี ได้มีกิจกรรมที่ บริการด้านสังคม เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมของท้องถิ่น และหน่วยงานต่างๆ ในท้องที่ การทำประกันชีวิตกลุ่ม เป็นต้น การจ่ายเป็นค่าจ้างแรงงานชุมชนรอบสวนป่าให้มีงานและมีรายได้ โดยสรุปค่าใช้จ่าย ที่ใช้ด้านสังคม เป็นเงินประมาณ 5,000,000 บาท ในการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืนทั้ง 3 ด้าน โดยสรุปมีความสำเร็จ และยั่งยืน ตามที่ได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ทุกประการ

วิสัยทัศน์ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้
“เป็นผู้นำจัดการสวนป่าเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน
เพื่อยกระดับอุตสาหกรรมไม้จากป่าปลูก ในปี 2565”

ติดต่อ : สำนักงานสวนป่าแม่ลี หมู่ 13 ต.แม่ตืน อ.ลี จ.ลำพูน รหัสไปรษณีย์ 51110

โทร.053-509249 E.mail – maelee_plantation@hotmail.co.th

สามารถเสนอแนะข้อคิดเห็น ตามกล่องรับข้อความของงานสวนป่าแม่ลีบริเวณหน้าบ้านผู้ใหญ่บ้าน

